

מבשר טוב

קידוש שבת פרשת נח תש"פ

פה עיה"ק ירושלים ת"ו

מאמר צדיק לפני בדור הזה

א

הקדמת הקושיא בטעם רבותינו שדרשו את נח לגנאי

"אַלֶּה תּוֹלְדֵת נֹחַ, נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו, אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלַּךְ נֹחַ."

פירש רש"י: "בדורותיו. יש מרבותינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאלו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר. ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואלו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום."

מקור דברי רש"י ה"ה בסוגיא דפרק חלק (סנהדרין קח). "אמר רבי יוחנן, 'בדורותיו' ולא בדורות אחרים. וריש לקיש אמר, 'בדורותיו' כל שכן בדורות אחרים. אמר רבי חנינא, משל דרבי יוחנן למה הדבר דומה, לחבית של יין שהיתה מונחת במרתף של חומץ, במקומה ריחה נודף, שלא במקומה אין ריחה נודף. אמר רבי אושעיא, משל דריש לקיש למה הדבר דומה, לצלוחית של פלייטון שהיתה מונחת במקום הטינופת במקומה ריחה נודף, וכל שכן במקום הבוסם ע"כ.

והתמיהה מפורסמת בעצם פלוגתת רבותינו בזה, אם לדרוש תיבת "לדורותיו" לשבח או לגנאי, ומהיכי תיתי לדרוש את נוח לגנאי מאחר שניתן לדורשו לשבח, ופשוט שנפתחים שני הדרכים של שבח ושל גנאי, הרי של שבח עדיפא לן, ומדוע בחרו אותם רבותינו כשיטתיה דר' יוחנן לדרוש אותו לגנאי.

ובפרט שהשם יתברך בעצמו מעיד בו בנוח בפה מלא (ז, א): "כי אותך ראיתי צדיק לפני", ולמה לנו אחר כל זאת לדרוש אותו דייקא לגנאי, וצריך ביאור.

ובסה"ק ישועות אברהם (פרשא דידן) תמה דו"ז צוקללה"ה, באריכות השבח שהכתוב מאריך בשבחו של נח יותר ממה שמצינו בשאר הצדיקים. שמתחילת הפרשה נאמר בו: "איש צדיק תמים כו' את האלקים התהלך נח", ולא מצינו בכתובים בשאר הצדיקים שיאריך הכתוב הרבה בשבח צדקותם, ואף לא באברהם יצחק ויעקב, עיין שם. ואף בדבר השי"ת אל נוח עצמו משתבח בו לאמר: "כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה", ומדוע נשתנה נח מכל שאר הצדיקים להשתבח בו כל כך.

ובהמשך הכתוב (ו, י) "ויולד נח שלשה בנים, את שם את חם ואת יפת". נראה פסוק זה כהמשך שבחו של נח שבפסוק הקודם, שהזכיר "נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלקים התהלך נח", שלפיכך הוליד בנים כמותו, ויולד שלשה בנים שאף הם זכו להינצל מן המבול עם נשותיהם, שכנראה גידלם נח וחינכם כפי דרכו הטובה

והישרה, שלא כשאר בנים שנולדו בדור המבול שהמשיכו כאבותיהם בדרכי השחתה וחמס, ונבוא אל הביאור בזה בעזה"ת.

ב

יסוד "משפטי ה'" שלא רק שיש בהם אמת אלא גם 'צדקו יחדיו'

ונראה בהקדם מאמר א"ז זצוקללה"ה בדברי בינה (לשבועות דף קיא), ומטו בה נמי משמיה דהרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זצוקללה"ה, בפסוקי תהלים (יט, י) "משפטי ה' אמת, צדקו יחדיו". והדקדוק מבואר, שכפל אומרו במשפטי ה', שהינם "אמת צדקו יחדיו", ונראה ככפילא דלישנא שאם 'אמת' הם בוודאי 'צדקו יחדיו'.

אך תירצו הכוונה לסיבות צדדיות שאינם קשורים למשפטו של הנידון, שבמשפטי ה' אף הם 'צדקו יחדיו'. וז"ל זקני זי"ע שם: "דהנה כתיב 'משפטי ה' אמת צדקו יחדיו'. כי אם השם יתברך גוזר איזה דבר על האדם, אזי כביכול הוא שוקל כמה צער וייסורים יגיע לו לאדם מזה הגזירה. ואם הולך אצל החכם, אזי משתתף עמו בזה הצער, ומרגיש בעצמו זה הצער, ועל ידי זה נוטל חלק מן הצער הזה, ומקטין בזה צערו של האדם הבא לפניו, ונתבטל הגזירה" עכ"ל"ק.

ביאור דברי קדשם, שחלוקים מיסודם משפטי ה' למשפט בשר ודם, כי אם יצעק הנידון לפני השופט שגזר עליו מיתה או שאר עונשים, על הצער הגדול שיגיע מזה לאביו ואימו או קרוביו, לא תועיל טענתו בזה מאומה, כי על השופט לדון את הנאשם שלפניו במשפט אמת, וכל שיצא חייב במשפטו לא איכפת ליה לאותו שופט בשר ודם מצער חבריו וקרוביו.

מה שאין כן משפטי ה', שלא רק שהם "אמת", וישרים ונכונים במשפט 'קל דעות', אלא שהם גם "צדקו יחדיו", שלוקחים בחשבון את כל הצער הנגרם מתוך עונשו שלזה לאביו או לרבו וקרוביו, וכל מי שיגיע לו איזה צער שהוא מחמת עונש זה, נכנס אף הוא במשפטי ה' אם ראוי הוא לאותו צער, ואם יימצא שלא מגיע לו אותו צער כלל, הרי ממילא ייצא הנידון זכאי.

וביסוד זה ביאר זקני טעם שצריך לילך אצל חכם, להזכיר לפניו את צערו, כי כשיתתף הצדיק באותו צער, הרי יימצא מצטער בחינם, כי הצדיק בצדקותו אינו ראוי לאותו צער, וממילא התבטלה הגזירה.

ונראה בשורש דברי קדשם, שאין הדברים אמורים דוקא כלפי הצער הנגרם לקרובים וידידים בלבד. אלא זה חוק יסודי בשורש משפטי ה', שהם "צדקו יחדיו", בכל מיני סיבות וגורמים שונים שהביאו את הנידון לאותו חטא. והרבה סיבות שונות שגרמו והביאו את האדם למצב כזה ולחטא כזה, שאין בכוחו של שופט בשר ודם להכניס כל זה יחדיו בהכרעת הדין. – אבל משפטי ה' 'צדקו יחדיו', בכל מיני סיבות צדדיות, וגורמים שונים בגרם ישיר או בגרם עקיף, שבהשפעתם נסחף החוטא ונכשל במה שנכשל, שכולם נלקחים במשפט 'קל דעות', ורק הוא בדעתו מכריע לצדק המדויק מידת אשמתו של הנידון מצד עצמו, ורק על כך מענישו. אבל כל מיני סיבות וגורמים שאינם תלויים בו, ובהשפעתם התקרבו אל המכשול ונפל בחטא, הרי אין הוא אשם בהם, ומנכים לו מחומרת עונשו מחמת כל אלו הסיבות.

ובכך נמצא פירוש הפסוק מבואר לפנינו כפתור ופרח, שאין כאן סתם כפילא בכדי, להגדיר משפטי ה' בלשון נרדף של אמת וצדק. אלא יש בהם ב' בחינות שונות, מידת האמת המעמדת את עצם הדין על האמת, ככל חוקת המשפט. – ומלבד זאת יש בהם בחינה נוספת של "צדקו יחדיו", וזה קאי על כל מיני סיבות צדדיות וצדי צדדיות וגורמים עקיפין שמביאים בסופו של דבר להשפעה על זה הנידון, שכל הסיבות כולם עולים בחשבון משפטי ה', שיהיו צודקים 'יחדיו', עם כל הסיבות והגורמים סביב סביב.

ואחר הקדמה זו נבוא אל היישוב בפרשא דידן, שנראה פשוט בכוונת רבותינו שהיו דורשים אותו לגנאי, שרחוק להעמיד את נח עצמו לגנאי, כאשר תמהנו בזה ממקראות מפורשים לפנינו שהוא "צדיק תמים", כפי שמעיד בו הקב"ה בכבודו ובעצמו "כי אותך ראיתי צדיק". – אלא נראה שהם באים להעלות שבחו מצד אחר, ולכולי עלמא

נדרש נח גופא לשבח בלבד, כי מהיכי תיתי אם יש מקום לדורשו לשבח בוודאי לא נלך לחפש לדורשו לגנאי. רק מחלוקתם מאיזה צד נבוא אל שבחו של נוח, מצד השבח או מצד הגנאי, כאשר יבואר.

דהנה שורש פלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש בסוגיא היא בעומק דרשת תיבת "לדורותיו", אם באה ללמדנו שבדורו של אברהם היה בוודאי צדיק יותר, כדוגמת 'צלוחית של פלייטון' שהמשיל רבי אושעיא, שאם במקום הטינופת ריחה נודף כל שכן במקום הבוסם. או כדדריש לה ר' יוחנן, שרק בדורותיו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום. כדוגמת 'חבית של יין' שהמשיל רבי חנינא, שדוקא מחמת היותה במרתף החומץ ריחה נודף, אבל במרתף שכולו יין בין שאר החביות אין ריחה ניכר כלום.

אכן תרופתו כוונתם להעלות את שבחו של נח ולא את גנותו, רק כל אחד לפי דרכו מעלה שבחו לפום שיטתו. כי אדעתיה דריש לקיש הרי עלה שבחו בפשיטות כדדרשוהו רבותינו לשבח, שאם בדורו היה צדיק כל שכן בדורו של אברהם שהיה צדיק יותר.

אך אליבא דריש לקיש דנפקא ליה מדרשת 'לדורותיו' שבדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום, הרי נמצא מעלה שבחו מצד אחר. ואדרבה עצם הדרשה שהיו דורשים כאן לגנאי היא גופא מעלה את שבחו הגדול של נוח. – שהרי נתבאר שורש משפטי ה', שלא רק שיש בהם 'אמת', אלא מתקיים בהם גם דין 'צדקו יחדיו', להכליל בתוכם כל הסיבות והגורמים הצדדיים והסביבתיים, גורמים חיצוניים המשפיעים את השפעתם על דרגת האדם. ואם כן הרי נמצא שזה הגנאי שבח גדול הוא לנח, שאפילו בהיותו בדור מושחת כזה 'דור המבול', כאשר כל הארץ מלאה קלקול הרס וחמס, והוא החזיק את עצמו בתומו וצדקותו, חבית של יין בתוך מרתף מלא חומץ נחמץ סביב סביב, הרי זו היא מעלתו ושבחו הגדול, שלא נמשך אחר אנשי דורו וסביבתו, ועמד כנגד זרם שטיפת מים הזידונים, ועמד בעוז בצדקת דרכו.

ואם כן שפיר מעיד בו הכתוב בנח, אף לפי רבותינו שדורשים אותו לגנאי, שהוא 'צדיק תמים בדורותיו', וכמו שאמר לו השם יתברך "כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה", שיש בו שבח גדול לזכותו, ודייקא מתוך אותו גנאי שאילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום, עולה שבחו הגדול. שהרי בדורו של אברהם שהיו במדרגות נשגבות, והיתה לו סייעתא דשמיא להעלות ולרומם את דורו, אין בו כל כך גדלות להישאר בצדקותו, כחבית של יין בין חברותיה שכולם יין. – אבל בדור קשה ומגונה כזה של דור המבול, כשנמצא איש אחד שעלה בידו להתהלך בהיפוך הגמור מכל הסביבה ומכל העולם, ולא להניח עצמו להיסחף בסחף האדיר הזה, הרי שבחו גדול בהיותו "צדיק תמים בדורותיו", ונמצאו כולם יחדיו מתכוונים רק לשבחו של נח, ולא חיפשו לדרוש אותו עצמו לגנאי חלילה כמבואר.

ובנתיב דרכנו ניחא גם תמיהת הישועות אברהם שהקדמנו, על האריכות שמאריך הכתוב בסיפור שבחו של נח יותר משאר הצדיקים. דשאני נח מכל הצדיקים, ואף שבכל דוכתי אולי ראוי יותר להצניע צדקת הצדיק, ושלא להרבות כל כך בשבחו, כד"א (מיכה ו, ח) "והצנע לכת עם אלקיך", ואין הפרסום טוב אל הצדיק כנודע. – מכל מקום נח שאני, בהיותו בדור מגונה ושפל כל כך, כשהארץ מלאה חמס והשחתה כדור המבול. הרי אם יש בנמצא צדיק אחד בעולם, המתהלך לפי תומו בתוככי כל אותה אנדרלמוסיה משתעשע הכתוב מאוד בשבחו, ואדרבה צדיק כזה יש לפרסם בתוך דור מושחת ומקולקל, לעודדו ולרוממו שיראו ויכירו שאף בתוך דור מזוהם ומשוקץ כזה צמח לו צדיק אחד שמצא חן בעיני ה', ובדורות שכאלו מתהפך הכתוב להשתבח ולהתגדל בצדיק אחד הנמצא בתוך כל אותו הקלקול, שלא הלך אחר ההבל המלא מכל סביבותיו סביב.

וגם כדי שנלמד מזה הלימוד המורם, שישנה אפשרות לכל אחד ואחד שלא ללכת רחק רשעי הדור, כי אם ידבק עצמו עם הצדיקים, ללכת בדרכי טובים וישרים.

ובדרך זו יבואר מה שייסד א"ז הרבי ר' ירחמיאל זצוקללה"ה מפשיסחא, שאפילו במשקל העבירה שחטא האדם מעלים בחשבון המשפט את כל חיכוכי מלחמתו עד שנכשל למעשה. כמו שהביא נכדו זקני הס"ק מביאלא זי"ע משמו בדברי בינה (פרשת כי תצא), וזל"ק: "על דרך ששמעתי בשם א"ז מוה"ר ירחמיאל מפרשיסחא זצלה"ה זי"ע, שאמר: אשר שוקלים בשמים, אפילו ח"ו אם אדם עובר עבירה, שוקלים בשמים כמה היה לו מלחמת היצר מקודם שעשה העבירה, וכמה ניסיונות שהיו לו. שבאמת גדול בשמים אפילו תנועה קטנה שהאדם עושה לכבוד הבורא יתברך שמו ולאהבתו, ונעשה מזה רושם בלב. ואחר כך אם יזכהו השם יתברך לשוב לפניו, אזי מצטרף אותו הרצון בעצמו" עכ"ל ק.

והיינו נמי מכלל "משפטי ה' אמת צדקו יחדיו", שאמיתתם שלמה ונוקבת אף בצדקת כל הסיבות יחדיו. עד כדי כך שאפילו כשהנידון נכשל ונפל בחטא, והרי זה יוצא ליענש על חטאו, מכל מקום לוקחים בחשבון צדק יחדיו, את כל

הניסיונות והקשיים שקדמו לנפילתו, ומה שנלחם עם עצמו כמה פעמים בטרם כרע ונפל במלחמתו, שעל כל אותם מלחמות קשות יגיענו שכרו משלם.

ג

בדורות אחרונים של עקב"ד "צדיק באמונתו יחיה"

בנתיב דרך זו פירש הרה"ק קדוש ישראל מרוז"ין זצוקללה"ה סוגיא דשלהי מכות (כד.), כלפי דורות אחרונים שהעמידן חבוקק על יתד האמונה בלבד. כמ"ש (כג:): "דרש רבי שמלאי, שש מאות ושלוש עשרה מצות נאמרו לו למשה וכו', בא דוד והעמידן על אחת עשרה וכו'. בא ישעיה והעמידן על שש וכו', בא מיכה והעמידן על שלש וכו'. בא חבוקק והעמידן על אחת שנאמר (חבוקק ב, ד) וצדיק באמונתו יחיה" ע"כ.

וביאר המכוון בזה, שלפי ירידת הדורות בדורות חשוכים של 'עקבתא דמשיחא', הרי במה שמחזיק איש ישראל באמונתו השלמה בלבד, כבר ראוי הוא להיקרא 'צדיק', ולא דמיא לדורות הראשונים שהיה נקל להחזיק באמונה ועבדות השם יתברך.

והובאו דברי קדשו בספר נר ישראל (ח"ב דף קפא) בזה"ל: "מאמר נורא ואיום נשמע פעם מפי קדשו של מרן מרוז"ין זי"ע, ממצב אחינו בני ישראל בענייני רוחניות בדורות שלפני ביאת המשיח. וכה סיפר החסיד המפורסם רבי בצלאל משה מפרובישט, שבהיות מרן זי"ע כבר גר בסאדיגורה בשנת תר"ב, נסע פעם לטייל לתוך היער לשאוף אויר צח, בליווי של כמה מקורבים, רבי לייב הירשל'ס, רבי איציק אבא מבארשיווקא, ורבי הירשל זי'נקאויר עליהם השלום, ולקחו אתם עבור מרן כסא ושלחן קטן עגול, והנה בתוך היער כשבת רבינו על כסא קדשו, פנה אל החסיד רבי לייב הירשל'ס ואמר לו, בוודאי אתה זוכר את הגמרא במכות, 'דריש רבי שמלאי וכו' בא חבוקק והעמידן על אחת, שנאמר וצדיק באמונתו יחיה'. הבה ונתבונן על איזה דור כיוון הנביא חבוקק, לומר עליו שהלואי יזכו אז להיאחז במצות האמונה בה, ומי שיזכה לזה יקרא בשם צדיק. – והמשיך מרן, אני אומר שהוא נתכווין להדור שלפני ביאת משיח, שלניסיון עצום יחשב להישאר יהודי נאמן, ולכן העמיד את הדור ההוא על נקודת האמונה, ואלו שיאחזו בה יקראו בשם 'צדיק'. ומעניין מאד לדעת מה יהיה מדריגתו ומידתו, ואיזה פנים יהיה להצדיק הלזה בתוארו ובמעשהו. אלא האמת אגיד לכם, אל תתפלאו לשמוע שעוד יהיה דור לפני ביאת משיח שאיש כל הישר בעיניו יעשה, אבל תבינו טוב כוונת המאמר, דהיינו לא רק זה שהבעל עבירה לא יתבייש, ולא ימנע את עצמו מלעשות עבירות הכי חמורים לפני אנשים כשרים. אלא הקושי שבהמצב יהיה בזה שכשיהודי ירצה לעבוד את ה' ולא רק אפילו להתכופף לפני הבורא עולם, לא מיבעיא להוציא אנחה עמוקה מקרב לב לפניו יתברך, או לומר איזה מאמר לפניו, יהיה מוכרח להסתכל סביבו אם לא עושים ממנו חוכא וטלולא. ולכן אז כשיהודי יתחזק בכל זאת בנקודת האמונה, יהיה נמנה עם הכת של 'מי לה' אלי' וכו' [עיין שם]. וכל זה למה, מפני שאז יהיה הבחירה והבירור האמיתי, וזה יהיה הסוג של הצדיקים שעליהם אומר חבוקק וצדיק באמונתו יחיה" ע"כ.

וכבר נודע מה שאמר הרה"ק מרוז"ין בהזדמנות אחת, שהאמונה בדורות אלו שלפני ביאת משיח צדקנו תהא כמו 'טיפוס על קיר חלק'. [קריכען אויף גלאטע ווענט]. – כלומר, שכמו המטפס על הקיר החלק כדי להגיע למעלה, הרי אין לו כלום במה להחזיק את עצמו, לא במה לתפוס בידיו ולא על מה להניח את רגלו, כי הכל חלק להפילו היישר ארצה. כן בדור חשוך ומזוהם כזה להחזיק ביהדות ובאמונה כמוהו כמטפס על הקיר החלק, כי אין בידינו כלום במה לתפוס ובמה להחזיק, ועל מה ידרכו רגלינו, כאשר הכל מסביב מלא טומאה וזוהמא ורוח המתירנות והאפיקורסות על ה' ועל משיחו מלאה כל הארץ רח"ל, ולפיכך העמידן חבוקק על יסוד האמונה בלבד, שבדורות אלו כבר סגי בזה כדי להיקרא בשם 'צדיק'.

ומובנים דברי קדשו על פי היסוד האמור במשפטי ה', שמלבד היותם 'אמת' הרי הם גם 'צדקו יחדיו', ומכניסים בעורכי החשבון ומשקל הדין גם את כל הסובבים את האדם בעולמו, סיבות וגורמים קרובים ורחוקים המשפיעים את כל התוצאות יחדיו. – ולפיכך בא חבוקק, כשראה חשכות הדורות האחרונים, כאשר העולם מלא טומאה וזוהמא עד גדות, וכשניקח בחשבון עוצם הקושי שיש לאיש ישראל בדורות מושחתים כאלה, להחזיק באמונתו וביהדותו. הרי שפיר במשקל משפט 'קל דעות' ראוי הוא על עצם הדבר שמחזיק באמונתו ואינו כופר ח"ו בה' ובתורתו, להיקרא בשם 'צדיק'.

וכבר הבאתי כמה פעמים מדברי המהרח"ו זצוקללה"ה, שכשהיה פעם רבינו האר"י ז"ל מונה בפניו עוצם מדרגותיהם הנפלאות של התנאים והאמוראים והשגתם העצומה בגודל מדרגותיהם, היה רבי חיים ויטאל מתאנח ומצטער, כיצד נראים אנו כאזובי הקיר לעומת מדרגות עצומות ונפלאות שכאלה.

ואמר לו רבו האר"י ז"ל, שאין לך להתאנח בזה, כי אדרבה דווקא מחמת ירידת הדורות העצומה, הרי מתרבה הקושי ומתגדל הרבה יותר מבדורות קדומים. ובדורות נמוכים שכאלה הרי בכל דבר קטן טוב שעושה האדם, תתגדל חשיבותו וחביבותו כלפי שמיא, יותר מן הדברים הגדולים והגבוהים שבדורות קדמונים. דהא לפום צערא אגרא ורחמנא ליבא בעי, וכגודל הקושי והניסיון כן גודל איכות המעשה, ואם כן נמצאת חשיבותם וחביבותם של דורות אחרונים עולה ומתעלה במעשיהם הקטנים והזעומים, הרבה יותר מחשיבות מעשים הגדולים של דורות ראשונים.

והנה כל זאת אמר האר"י ז"ל בדורו, דור חכמים ונבונים גורי האר"י, ומה נענה אנן בדורנו אנו, שככל שהדורות נוקפים ויורדים מטה מטה, מתחזקת משמעות הדברים פי כמה וכמה, כשצריכים ישראל להתחזק בעוז ותעצומות כנגד כל אותה ירידת פלאים שהדור מושחת ומקולקל, ומלאה כל הארץ חמס והרס רח"ל. ולהעריך גודל חשיבות קיום תורה ומצוות בכל אופן שעושה אותם, כמו העבודה הנפלאה והנשגבה של דורות קדומים. ושלא לשמוע ולא לקבל לעצת הייצר הרע, המנסה תמיד לשכנע אותנו שאין חשיבות לעבודת השי"ת בזמנינו הנמוכים, ואין כאן המקום להאריך בזה, והארכתי במקומו. [עיין ספר 'מבשר טוב - ויגבה לבו בדרכי ה'].

וביאור שורש הדין על פי הלכה מפורשת ברמב"ם ריש פ"ו מהלכות דעות (ה"א), וז"ל הזהב: "דרך ברייתו של אדם, להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו, ונוהג כמנהג אנשי מדינתו. לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים, ולישב אצל החכמים תמיד, כדי שילמוד ממעשיהם. ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחושך, כדי שלא ילמוד ממעשיהם, הוא ששלמה אומר (משלי יג, כ) 'הולך את חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע' וכו'" עכ"ל, עיין שם שהאריך.

הרי מבואר שמידה זו טבועה בעצם דרך ברייתו של האדם, וכך טבעו הטבעי להימשך בדעות ובמעשים כמנהג אנשי מדינתו. - ואם כן כאשר חיים אנו בדורות חשוכים המלאים זוהמה ושחף והשחתת המידות בתאוות רעות ומאוסות, וכח טומאת הסטרא אחרא מתגבר והולך כנגדנו תמיד. הרי פשוט שבדורות שכאלו עולים על משקל משפטי ה' כל אלו הגורמים הנוראים העומדים בעוכרינו לקלקל אותנו ואת נפשנו מבפנים. - ושפיר צדקו דברי הרה"ק מרוז"ין שבעצם מה שמחזיק איש ישראל ביהדותו ואמונתו בדורות אלו, כבר ראוי הוא להיקרא בשם 'צדיק', כיסוד שהעמיד לנו חבוק הנביא לדורות אחרונים "וצדיק באמונתו יחיה".

ד

שבח העמדת דורות ישרים ומבורכים בדורות של עקבתא דמשיחא

בנתיבות שבילי דרכנו נמשיך בפסוקים הבאים שמשתבח הכתוב עוד לא רק בצדקותו של נח עצמו, אלא אף בבנים שהעמיד לתפארת. כד"א בפסוק הבא: "ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת", שנשתנו בנים הללו מכל בני אותו הדור, שהרי זכו הם ונשותיהם להינצל מן המבול, ולא נתפסו ולא נענשו בעוון הדור כולו ולא מתו במבול כמותם. ועל כרחק שהיו כשרים וטובים להינצל אל התיבה, ואף חם לא קלקל רק אחר המבול עם בנו כנען.

וזהו המשך שבחו של נח הצדיק, שלא רק שהעמיד והחזיק את עצמו הדק היטב, לבל ייסחף אחר דור מושחת ומקולקל כדור המבול. אלא אף הצליח להעמיד את ביתו איתן על זו הדרך, להקים ולהדריך בנים טובים וכשרים, דורות ישרים ומבורכים ולגדלם כראוי לתורה ולחופה ולמעשים טובים. - כי בדור קשה שכזה, אין זה מן הקלות כלל וכלל לחנך ולהדריך את הבנים הצעירים שילכו בדרכים טובים וישרים, בעת שכל חבריהם מבחוץ בזים ומתכחשים לכל אותה דרך והשקפה, ומניחים עצמם הפקר לכל תאוות העולם, כי השחית כל בשר דרכו על הארץ. ואם כן עצם המציאות של גידול בנים טובים וישרים, ולהשיאם גם לנשים הכשרות כדי להעמיד דורות של בנים טובים, לשבח גדול הוא ייחשב להם.

כיוצא בדבר הדברים אמורים כלפי דורנו אנו, דור קשה ומזוהם של עקבתא דמשיחא, דור שנפרצו בו כל גבולות הקדושה וחודרים בהשפעת טומאתם הקשה אל כל בתי ישראל רח"ל. – הרי אם מוצאים אנו בבית ישראל בתים טובים וכשרים, שזוכים להעמיד בנים נאמנים לה' ולתורתו באמונה שלמה ותמימה, ומתהלכים בדרכי ישרים, זהו שבח גדול מאוד בדור שפל כזה. – ויש ללמוד מהם, לכל אחד ואחד מאיתנו, שאף הוא יכול להיות כן.

ואף גם זאת לא באתנו מכוחנו אנו, כי אם מזריעת אבות צדיקים וקדושים, שכבשו והכינו הדרך לדורות הבאים, כדי שיוכלו להעמיד דורות כשרים כאלו, וחרשו מציאות כזו של קדושה וטהרה בתוככי דורות שפלים ומקולקים כאלו.

כאשר אמרו הצדיקים בדורות אחרונים, במה שביטל הרה"ק בעל נועם אלימלך זצוקללה"ה חבלי משיח. כמ"ש זקני הק' זצוקללה"ה בסה"ק תולדות אדם (בקדושה של שבת בתוה"ד) וז"ל: "שמעתי אומרים בשם רבינו הה"ק ר' אלימלך זצלה"ה זי"ע, שאמר: כל הצרות שאמרו חז"ל שיהיה בעקבי דמשיחא, היה רק קודם שהיה 'אלימלך' בעולם. אבל אחר כך שהיה אלימלך בעולם, נשתנה הכל לטובה" עכ"ל עיין שם שהאריך בביאור דברי קדוש. [ועי"ש עוד בזה בדף רלז].

ותמהו בזה הצדיקים אחריו, ממה שראינו בעינינו וסבלנו על שכמנו צרות רבות ורעות בייסורים קשים ומרים גם אחר שהיה הרבי ר' אלימלך בעולם. בכל מיני גזירות קשות ומשונות וחבילות ייסורים רבים שפקדו את ישראל בחבלי משיח ועקבי דמשיחא. ובפרט בגזירת ה'שוואה' הנוראה שניתכה בדור אחרון על ראשי עם הקדוש, בצרות וייסורים שלא היו מימות עולם.

ברם תירצו המכוון בזה, לא אל הצרות והגזירות הגשמיים. כי יש בנבואת חבלי משיח שנבאו חכמינו ז"ל בשלהי מסכת סוטה ועוד מקומות על עקבתא דמשיחא, ב' ענייני גזירות חבלי הגוף וחבלי הנפש. ואם אמנם מצד הגוף סובלים ישראל מכל אותם גזירות קשות שניתכים עליהם בדורו של שמד בייסורים קשים ומרים. – הרי מצד חבלי הנפש, שהתנבאו חכמינו ז"ל מגודל הכפירה והאפיקורסות שתשלוט בעולם, והחוצפה והעזות דטומאה הנוראה שתימלא כל הארץ. הרי בזה אילולי עבודתו הנוראה של הרבי ר' אלימלך זי"ע לא היתה שום אפשרות של קיום רוחני בעולם, והרוצה להחזיק בדרכי היהדות בנאמנות, לעבוד השם יתברך בתורה ותפילה ואמונה טהורה היה נתקל בחומה עבה וקשה המפריעה ומקשה עליו עד מאוד בעבודתו.

ובכך אהני לן רבינו הקדוש בעל נועם אלימלך, וכן עבודתם של הצדיקים הבאים אחריו, שהשרישו הקדושה לדורות שלאחריהם, ומפיהם ומכוחם אנו חיים, שהם חפרו והמציאו דרכים חדשות ומחודשות העוקפים את כל אותם 'חבלי משיח' שניבאו רבותינו ז"ל. ובדרכים הללו שעבדו והתייגעו אבותינו ורבותינו הקדושים במסירות נפשם חלבם ודמם, להמציא דרכי קדושה וטהרה לבניהם ותלמידיהם אחריהם, יכולים אנו כיום להעמיד דורות כשרים ישרים ומבורכים שכאלו, שיהיה להם יותר בנקל להתהלך בדרכי טובים בקדושה ובטהרה, ולגדלם לתורה לחופה ולמעשים טובים.

ויהא רעווא שיזכו להמשיך לגדלם כמו כן בדרכי טובים וישרים, לתורה לחופה ולמעשים טובים, ולערוך שמחות בנקל, עדי השמחה הכללית בביאת גואל צדק במהרה בימינו, אמן.

[להצטרפות לרשימת התפוצה שילחו מייל לכתובת \[m0732951213@gmail.com\]\(mailto:m0732951213@gmail.com\)](mailto:m0732951213@gmail.com)

נ.ב. מידי פעם נשלחים בכתובת המייל הנ"ל שיחות שלא קיימים באופציות האחרות)